

**Комунальний вищий навчальний заклад
«Харківська академія неперервної освіти»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»
№ 4 від 27.08.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»
№ 53 від 28.08.2025

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

**спецкурсу підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти,
які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України»
в закладах освіти Харківської області
за темою «*Основи пілотування БпЛА і стрілецької підготовки*»
(поглиблений модуль)**

Укладачі:

Лузан Л.О., проректор з навчальної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», к. пед. н;

Волкова І.В., старший викладач кафедри освітнього менеджменту та виховання (секція культури здоров'я, психологічної та інклюзивної освіти) КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Цільова група: учителі/викладачі навчального предмета «Захист України».

Форма підвищення кваліфікації: очно-дистанційна.

Обсяг підвищення кваліфікації: 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

НАПРЯМИ: підвищення кваліфікації, розвиток та удосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України» в закладах освіти Харківської області за модельною навчальною програмою «Захист України. Інтегрований курс».

Мета: Розвиток та удосконалення компетентностей учителів/викладачів предмета «Захист України» відповідно до державної політики в галузі освіти, стратегій підвищення якості освіти в умовах реалізації Концепції НУШ на рівні профільної середньої освіти та Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності; набуття теоретичних знань, практичних навичок та вмінь, необхідних для ефективного пілотування БпЛА мультироторного типу в освітньому процесі, інтеграції сучасних технологій у викладання предмета, стрілецької зброї, ефективності, адаптивності і командної взаємодії, необхідних для досягнення обов'язкових результатів навчання здобувачами освіти.

Основні завдання:

- поглибити знання про сучасні підходи щодо викладання модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс»;
- оволодіти теоретичними знаннями про БпЛА I класу «мікро», їхні різновиди та знати складові компоненти БпЛА мультироторного типу із системою БРУ;
- отримати практичні навички керування БпЛА мультироторного типу із системою БРУ з дотриманням безпекових процедур;
- розширити знання про різні види стрілецької зброї, що використовуються в Збройних Силах України;
- розвивати практичні навички стрільби та методики проведення відповідного модуля модельної навчальної програми.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність: навчальну програму з підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України» в закладах освіти Харківської області розроблено відповідно до законів України законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», «Про основи національного спротиву», «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про оборону України»; постанов Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1443 «Про затвердження Порядку організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву», від 21.08.2019 року № 800, «Про Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», від 19 вересня 2023 р.

№ 1023 «Питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (за спеціальним фондом державного бюджету) у 2023 році» зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р.

№ 1374 «Деякі питання надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (за спеціальним фондом державного бюджету) для забезпечення викладання навчального предмета «Захист України», наказів Міністерства освіти і науки: від 06.05.2025 № 686 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс» за темою "Основи пілотування БпЛА мультироторного типу із системою ТРУ"», від 15.05.2025 № 736 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс» за темою «"Основи стрілецької і тактичної підготовки"»; від 01.07.2024 № 940 «Про реалізацію інноваційного освітнього проєкту на всеукраїнському рівні за темою «Теоретико-методичні засади викладання навчального предмета / інтегрованого курсу «Захист України» у серпні 2024-серпні 2026 років».

З 2024 відбувається масштабна реформа навчального предмета «Захист України», модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс» містить багато нових тем, які раніше не вивчались, зокрема військові технології. Відтак є потреба в опануванні важливих практичних навичок і вмінь щодо викладання модулів модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс» стосовно БпЛА мультироторного типу, а також щодо сучасного тактичного спорядження, стрілецької підготовки, основ роботи у малих групах. Її реалізація сприятиме вдосконаленню змісту навчального предмета «Захист України» у закладах освіти, підвищить рівень практичної підготовки здобувачів освіти.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

– *для очного навчання:* мультимедійний проектор; ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, інтерактивна дошка, сучасне програмне забезпечення, спеціалізоване програмне забезпечення для інтерактивної дошки; швидкісний інтернет-канал для використання під час занять відповідних онлайн-ресурсів;

– *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа суб'єкта підвищення кваліфікації, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій;

для практичної частини програми: обладнання з переліку, затвердженого наказом МОН України від 10.05.2024 № 659 «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для забезпечення викладання предмета «Захист України» закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти та наказом МОН України 03.07.2025 № 963 «Про затвердження Зміни до таблиці 1 Типового переліку засобів навчання та обладнання для забезпечення викладання предмета «Захист України» закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти».

Очікувані результати навчання:

Слухачі будуть знати та розуміти:

- сучасні підходи та технології щодо організації освітнього процесу з викладання модельної навчальної програми «Захист України. Інтегрований курс»;
- практичні аспекти здійснення супервізії з навчального предмета «Захист України»;
- класифікацію та особливості БпАК I класу «мікро», їх основні технічні характеристики, призначення, сфери застосування, правила техніки безпеки під час експлуатації;
- принципи роботи та конструктивні особливості БпЛА мультироторного типу із системою FPV;
- програмне забезпечення (ПЗ) для налаштування БпЛА мультироторного типу із системою FPV;
- різні види стрілецької зброї, що використовуються в Збройних Силах України, їх модернізацію та практичні аспекти бойового застосування;
- основи формування малої тактичної групи, сучасні тенденції пересування на полі бою та поблизу лінії бойового зіткнення (за бойовим досвідом ЗСУ).

Слухачі будуть уміти:

- організовувати освітній процес на уроках навчального предмета на основі компетентнісного підходу і розвитку наскрізних умінь здобувачів освіти;
- дотримуватись чинного законодавства щодо використання БпЛА мультироторного типу із системою FPV;
- організовувати освітній процес з навчання основ пілотування БпЛА мультироторного типу із системою FPV;
- виконувати основні льотні маневри під час пілотування БпЛА мультироторного типу із системою FPV;
- практично використовувати вогнепальну зброю, застосовувати техніки точної та швидкої стрільби в реальних умовах;
- застосовувати тактичні маневри при переміщенні зі зброєю та працювати в малих групах (двійках, трійках);

Диспозиції (цінності, ставлення):

- повага до законодавчих норм, розуміння важливості дотримання правил обігу зброї та забезпечення її безпеки;
- готовність до адаптації та вдосконалення, відкритість до нових методів і технік у навчанні, прагнення до самовдосконалення;
- орієнтація на командну взаємодію та співпрацю для досягнення спільної мети в умовах виконання завдань;
- чітке дотримання принципів безпеки, свідоме ставлення до кожного етапу використання зброї та техніки, відповідальність за безпечну поведінку під час навчання.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

А2. Предметно-методична - здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів;

А3. Інформаційно-цифрова – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

Г2. Організаційна – здатність організовувати різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
до навчальної програми спецкурсу підвищення кваліфікації педагогічних
працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета
«Захист України» в закладах освіти Харківської області
за темою «*Основи пілотування БпЛА і стрілецької підготовки*»
(поглиблений модуль) (30 годин)

№ з/п	Тематика занять	Теоретична складова лекція теоретичного огоконструювання	Практична частина: тренінгове заняття / практикум на тренажерах	К-ть годин
Модуль 1. Методична підготовка				
1.1.	Тренінг «Оновлена методика викладання навчального предмета «"Захист України"».		2	2
1.2.	Практичні аспекти супервізії з навчального предмета «Захист України».		2	2
	Усього годин за модулем		4	4
Модуль 2. Фахова підготовка				
2.1.	Загальний огляд БпЛА та його особливості	4	6	10
2.1.1.	Типи та конструктивні особливості БпЛА І класу «мікро». Основи радіозв'язку.	2		2
2.1.2.	Особливості збірної моделі БпЛА мультироторного типу із системою FPV 7 дюймів. Модель БпЛА мультироторного типу із системою FPV TinyWhoop: огляд і можливості	2		2
2.1.3.	Програмне забезпечення (ПЗ) для налаштування БпЛА мультироторного типу із системою FPV		2	2
2.1.4.	Польоти на FPV-симуляторі. Відпрацювання базових навичок пілотування із використанням налаштованої апаратури радіокерування		4	4
2.2.	Основи стрілецької підготовки	4	6	10
2.2.1.	Зразки стрілецької зброї, що використовуються в Збройних Силах України, їх модернізація та практичні аспекти бойового застосування	2		2
2.2.2.	Основи формування малої тактичної групи. Сучасні тенденції пересування на полі бою та поблизу лінії бойового зіткнення (за бойовим досвідом ЗСУ)	2		2
2.2.3.	Стрілецька підготовка: заходи безпеки, принципи швидкої і точної стрільби		2	2
2.2.4.	Практичне заняття. Відпрацювання базових елементів стрільби.		4	4
	Усього годин за модулем	8	12	20
Модуль 3. Діагностико-аналітичний				
3.1	Організаційно-настановне заняття	2		2
3.2	Рефлексія «Роль вчителя/викладача навчального предмета «Захист України» в реалізації модельної навчальної програми»		2	2
3.3	Підсумкове тестування	2		2
	Усього годин за модулем	4	2	6
	Разом годин за освітньою програмою спецкурс	12	18	30

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
до навчальної програми спецкурсу підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України»
в закладах освіти Харківської області
за темою «*Основи пілотування БпЛА і стрілецької підготовки*»
(поглиблений модуль) (18 годин)

№	Тематика занять	Теоретична складова лекція теоретичне конструювання	Практична частина: інтеракт. лекція / тренінгове заняття	К-ть годин
Модуль 1. Методична підготовка				
1.1.	Тренінг «Оновлена методика викладання навчального предмета "Захист України"».		2	2
1.2.	Практичні аспекти супервізії з навчального предмета «Захист України».		2	2
	Усього годин за модулем		4	4
Модуль 2. Фахова підготовка				
2.1.	Загальний огляд БпЛА та його особливості	4		4
2.1.1.	Типи та конструктивні особливості БпЛА І класу «мікро». Основи радіозв'язку	2		2
2.1.2.	Особливості збірної моделі БпЛА мультироторного типу із системою FPV 7 дюймів. Модель БпЛА мультироторного типу із системою FPV TinyWhoop: огляд і можливості	2		2
2.2.	Основи стрілецької і підготовки	4		4
2.2.1.	Зразки стрілецької зброї, що використовуються в Збройних Силах України, їх модернізація та практичні аспекти бойового застосування	2		2
2.2.2.	Основи формування малої тактичної групи. Сучасні тенденції пересування на полі бою та поблизу лінії бойового зіткнення (за бойовим досвідом ЗСУ)	2		2
	Усього годин за модулем	8		8
Модуль 3. Діагностико-аналітичний				
3.1.	Організаційно-настановне заняття	2		2
3.2.	Рефлексія «Роль вчителя/викладача навчального предмета «Захист України» в реалізації модельної навчальної програми»		2	2
3.3.	Підсумкове тестування	2		2
	Усього годин за модулем	4	2	6
	Разом годин за освітньою програмою спецкурс	12	6	18

Рекомендовані джерела

1. Державний стандарт профільної середньої освіти
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-_%D0%BF#Text
2. Закон України «Про національну безпеку України»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
3. Закон України «Про основи національного спротиву» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/17Q2-20#Text>
4. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-2Q#Text>
5. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
6. Закон України «Про оборону України» URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
7. Закон України «Про освіту». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/21,45-19#Text>
8. Інженер БПЛА. Базовий курс. Цикл відеолекцій на такі теми: класифікація дронів, будова дрона, поломки/ремонт, а також теорія - основи аеродинаміки, метеорології тощо. Детальніше тут:
<https://brometheus.org.ua/course/course-yi:Prometheus+UAVEB101+2023T3>
9. Інженерний курс «Народний FPV». Присвячений збірці 7-дюймового FPV дрона (базова будова, підбір інструментів, комплектуючих, пайка, збірка тощо). Детальніше тут: <https://prometheus.org.ua/course/course-yl:Prometheus+FPV101+2024>.
10. Модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс» (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2024 року № 1116 «Про надання грифу «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»»).
<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/08/13/MNP-Zakhyst.Ukrayiny-Intehrovany.kurs-2024.pdf>
11. Теорія і практика застосування безпілотних літальних апаратів (дронів) : Брошура. ТрО G7, 2022. 127 с. URL:
<https://sprotwg7.com.ua/wp-eQn.tent/imloads/2023/03/Teopifl>
12. Військовий стандарт. Підготовка. Мінімальні вимоги до зовнішніх пілотів (операторів) безпілотних авіаційних систем.
13. ДСТУ В 7371:2020. Техніка авіаційна державної авіації. Апарати літальні безпілотні. Основні терміни та визначення понять. Класифікація.
14. Освітньо-кваліфікаційна характеристика професії: ВОС 216, зовнішній пілот (оператор) БпАК мультироторного типу із системою БРУ.
15. Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій воєнного характеру. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL:
<https://dsns.gov.ua/abetka-bezpeki/diyi-naselennva-v-umovax-nadzvicainix-situacii-vojenno-ogo-xarakteru>
16. Довідник з озброєння і військової техніки, Ukrainian Military Pages, 2022р. URL:
<https://www.ukrmilitary.com/p/weapons-and-military-equipment.html>
17. Довідник з основних понять військової топографії : Довідник. Сварог, 2022. 110 с.
18. Змістовий модуль 1. «Підготовка солдата до різних видів бою». Заняття 5.

«Способи та прийоми пересування особового складу на полі бою». С. 1-20.

URL:

<https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-viiskovoi-pidhotovkv/distant-content/pervinna/Zanytie15.pdf>

19. Курс «База: Сучасна військова підготовка», Prometheus, URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/basic-modern-military-training/>

20. Організація військового зв'язку: навчальний посібник / В. Г. Полудько, М. Ю. Єсаулов, О. В. Вакуленко, Т. Г. Рурський, М. М. Фомін. — Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. — 280 с.

21. Основи вогневої підготовки; навч. посіб. / М.М. Уланський, І.О. Толкунов, О. О. Бондаренко, В. В. Матухно, В. М. Олекса. - Х.: НУЦЗУ, 2020. - 147с.

22. Процес прийняття рішень під час бойових дій: Довідк. вид. Київ : Міжнар, Ком. Червон. Хреста, 2018. 68 с. URL: <https://www.mil.gov.ua/content/books/prOcess0808.pdf>.

23. Стрілецька зброя та вогнева підготовка: підручник / В. М. Петренко, А. М. Кривошеев, М. М. Ляпа, В. В. Семененко. - Суми : Сумський державний університет, 2020. - 372 с

24. ТрО G7. Способи пересування й ведення бою у складі бойових груп. ТрО G7. URL:

<https://sprotvvg7.com.ua/lesson/sposobi-peresuvannva-i-vedennya-bovu-u-skladi-boiovix-grup>

25. Довідковий матеріал командирам (інструкторам) для підготовки до проведення занять з вогневої підготовки ДМ до СТІ 000Г.09Л. URL: <https://sprotvvg7.com.ua/documents/vogneva-pidgotovka>

26. Сучасна вогнева підготовка. URL: <https://gunmag.com.ua/suchasna-vogneva-pidgotovka/>

27. Довідковий матеріал командирам (Інструкторам) для підготовки до проведення занять з тактичної підготовки ДМ до СТІ 000Г.06Л. URL: <https://sprotwg7.com.ua/documents/taktichnava-pidgotovka>

28. Тактика легкої піхоти для дії малих груп / Крістофер Е. Ларсен. URL: <https://nvkarta.com/project/library/uploads/military/tactics/rtactics1|20221> taktyka leh ko i jpikhotydlia malvkh pidrozdilivLITFST-V8.pdf